

ROGER JIMÉNEZ MONCLÚS, president de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 6/2018 els membres del Consell de la Informació de Catalunya en reunió plenària de data 18 de setembre de 2018 (CIC) van adoptar per unanimitat el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

“Expedient 6.2018

ASSUMPTE: El gener de 2018, la senyora G. J. va presentar una queixa per una informació publicada en la pàgina 4 del número 230 del mitjà El Mònic, corresponent a octubre de 2017, titulada: “El sí s'imposa amb el 92% dels vots”. Considera la senyora G. J., que la notícia vulnera los criteris 1, 2 i 3 del codi deontològic:

1. Informar de manera acurada i precisa

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, consegüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades

amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

2. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament

No s'han d'usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades. El periodista s'ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l'oportunitat de resposta.

3. Rectificar les informacions incorrectes

L'obligació d'esmenar tant les informacions com les interpretacions resultants que s'hagin demostrat falses o errònies comporta fer-ho amb promptitud i amb el tractament i l'extensió proporcionats. Així mateix, els mitjans han d'atendre el dret de rèplica quan aquest se sol·liciti en termes raonables.

La informació motiu de la queixa, signada amb el genèric de “Redacció”, informa sobre la jornada del referèndum de l'1 d'octubre de 2017 i els seus resultats. Pel que fa a la localitat de Torredembarra, la informació explica que el col·legi l'Antina “va ser tancat pels Mossos d'Esquadra, no obstant, el cens universal va permetre que hi participessin prop de 4000 persones, no només de Torredembarra sinó d'altres indrets. S'ha de dir que molts torrencs van votar fora de la població degut als problemes informàtics que hi va haver al matí”. Després de informar sobre els resultats de la consulta, la notícia explica que “amb les urnes requisades a l'Antina es van perdre 99 sufragis”, i que en total “van votar 3744 persones”.

La informació afegeix que, a mig matí, “es va rebre la visita d'un observador internacional que va poder comprovar que les votacions transcorrien amb una aparent normalitat”.

El mitjà destaca que el tancament del col·legi esmentat va constituir l'anomalia més greu. “A més, durant bona part de la jornada, es van produir informacions contradictòries de l'arribada imminent d'un contingent de la policia nacional o guàrdia civil, amb el vol d'un helicòpter policial inclòs.”

La informació també informa de “la incursió d'una suposada periodista que va ser expulsada de la sala de votacions perquè estava fent fotos a les pantalles dels

ordinadors on s'introduïen els DNI dels votants". La notícia finalitza amb "un moment divertit", quan "al col·legi Antoni Roig va anar a votar el grup musical *Conduct of Flies*, que havia actuat a la plaça de la Font. Per la seva indumentària rockera alguns els van confondre amb infiltrats de les forces de seguretat que volien requisar les urnes".

En el seu escrit de queixa, la senyora G. J. considera que la informació vulnera el criteri 1 del codi deontològic perquè "se habla de un 'observador internacional' sin dar nombre ni más datos para que la información sea verosímil".

També afirma que es vulneren els criteris 1 i 2 quan la informació parla de "la incursió d'una suposada periodista". I ho argumenta: "*Esa "supuesta periodista" es verazmente periodista, pues está colegiada, asiste a eventos del Colegio de Periodistas en Tarragona y es conocida por todos los partidos políticos del municipio al cubrir las elecciones municipales en 2015 para un periódico online, La República Checa. Con su comentario en este artículo se pretende denigrar, ofender y difamar a esa periodista, que se llama L. J. Por tanto, debería J.G. G. rectificar públicamente*".

Finalment, apel·la al criteri 3 del codi i reclama una rectificació pública "escribiendo una nota en El Mònic retractándose y solicitando disculpas a sus lectores y a la afectada por la información que nada tiene de imparcial y ha sido intencionadamente adulterada".

AL·LEGACIONS

En el seu escrit d'al·legacions, el director de El Mònic, J. G., afirma que en la informació "es va considerar que l'important no era personalitzar en l'observador internacional sinó el fet que la delegació havia visitat el col·legi electoral Antoni Roig de Torredembarra."

Quant al segon tema que aborda la queixa, el director del mitjà diu: "'Suposada periodista' és com va ser definida per una de les persones que va fer marxar del col·legi electoral a la Sra. J. el dia del referèndum de l'1-0 perquè estava fotografiant de forma reiterada les pantalles dels ordinadors amb la voluntat de fer-se amb els DNI's d'alguns electors. D'aquesta manera ho van interpretar els responsables de la sala, atès que no se li pot donar cap valor periodístic a les fotografies fetes.

Segons se'ns va dir per part dels organitzadors, es va acreditar amb una fotocòpia plastificada mal feta. En cap cas es pot entendre com un insult ni un prejudici, a més a més, en la notícia no se l'identifica. I el més important, els fets es van produir".

PONÈNCIA

Dos punts centren la queixa presentada i l'escrit d'al·legacions. Pel que fa al primer, la informació afirma que "es va rebre la visita d'un observador internacional", sense especificar qui era ni què va visitar. En les seves al·legacions, el director del mitjà ho justifica dient que "es va considerar que l'important no era personalitzar en l'observador internacional sinó el fet que la delegació havia visitat el col·legi electoral Antoni Roig de Torredembarra." Cal dir que en la informació es parla només "d'un observador", fet contradictori amb l'explicació del responsable del mitjà, que parla d'una "delegació", mot que fa referència a un conjunt de persones delegades. En la notícia no es diu en cap moment quin centre va visitar, mentre que en l'escrit d'al·legacions, el senyor J. G. afirma que va visitar el col·legi Antoni Roig. I, sense identificar la font, la notícia afirma que aquest observador "va poder comprovar que les votacions transcorrien amb una aparent normalitat".

Quant al segon tema, la primera reflexió ha de girar al voltant del significat de “suposada”, participi del verb “suposar”. En aquest sentit, el significat del verb¹ és:

1 v. tr. [LC] Algú, admetre com a cert o real (allò que imagina com a tal). Jo suposo que ja deuen haver arribat.

2 v. tr. [LC] Admetre com a ver per als efectes d'una argumentació. Supposem que això sigui cert: no per això és menys veritat el que t'he dit.

3 v. tr. [LC] Presentar com a real o autèntic (allò que hom sap que no ho és).

Evidentment, la ponència no pot esbrinar quina de les tres accepcions és la que es va utilitzar; en tot cas, sembla que pot introduir un dubte sobre la realitat o veritat del que es diu. La pròpia informació introdueix elements que fan raonable establir aquest dubte, com l'estrany comportament que va provocar la seva expulsió de la sala: el fet de fotografiar les pantalles dels ordinadors on s'introdueixen els DNI dels votants, dades subjectes a la protecció legal i que volem suposar que tot periodista sap que seria una actuació il·lícita. L'escrit de queixa no parla d'aquest comportament. Les al·legacions –que no la informació– parlen d'un altre fet, que la persona en qüestió “es va acreditar amb una fotocòpia plastificada mal feta”. El text de queixa considera que l'ús d'aquest mot “pretende denigrar, ofender y difamar a esa periodista.” Però considerem que això no és possible no només semànticament, sinó perquè en cap cas s'identifica aquesta persona amb noms i cognoms i, per tant, no pot ser reconeguda amb la publicitat que implica la informació. Per tant, tampoc es tracta d'una expressió injuriosa ni que lesioni la dignitat de ningú.

Finalment, el text de queixa demana la rectificació de la informació en el sentit de demanar disculpes als lectors i “a l'afectada”, petició que tindria sentit si es considerés que, efectivament, s'hagués produït l'ofensa.

El que sí que s'ha constatat en l'anàlisi de la informació és que no existeix cap atribució de fonts d'informació, fet indispensable, com assenyala el criteri 5 del codi deontològic perquè la informació sigui creïble. Només així es poden elaborar informacions “contrastades amb diligència”, com estableix el criteri 1 del codi.

Per tot l'anterior, el Ple del Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD

Que la publicació El Mònic ha vulnerat els criteris 1 i 5 del codi deontològic en la informació analitzada.”

I per que així consti s'estén la present certificació a Barcelona en data 18 de setembre de 2018. Certifico.

¹ Consulta diccionari IEC